

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 202/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. Č. a Š. Č., obaja bytom P., zastúpených advokátom JUDr. A. N., P., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Co 98/08-245 z 18. decembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Č. a Š. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2009 doručená sťažnosť A. Č. a Š. Č., obaja bytom P. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 98/08-245 z 18. decembra 2008.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že „Dňa 12. 3. 1992 bola sťažovateľom doručená žaloba o určenie vlastníctva pod spisovou značkou 8 C 72/92, zo strany navrhovateľa P., a. s., P., zastúpeného JUDr. J. T., P., žalobca sa domáhal určenia vlastníctva k parcele č. 4688/9 EN. Svoj návrh však dňa 9. 9. 1992 žalobca zmenil tak, že okrem petitu obsiahnutého v pôvodnej žalobe navrhol, aby Okresný súd Prešov určil, že kúpna zmluva, ktorou sťažovatelia preukazujú vlastníctvo k parcele 4688/30 o výmere 235 m², je neplatná.

Okresný súd Prešov dňa 19. 10. 1992 rozsudkom 8C 72/92 zrušil kúpnu zmluvu na parcelu 4688/10, ktorá sťažovateľom podľa geometrických plánov, katastrálnej mapy mesta, ani listu vlastníctva nikdy nepatrila. Sťažovatelia boli nespokojní s rozhodnutím Okresného súdu, pretože podľa nich došlo k neoprávnenému zrušeniu kúpnej zmluvy. Pôvodný navrhovateľ bol sťažovateľmi vyzvaný na vrátenie nezastavaných plôch, na ktoré mali nárok podľa § 9 ods. 1, 2, 3 a 4 z. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, keďže boli presvedčení o tom, že parcelu 4688/30 kúpili od pôvodného vlastníka a teda, že sú právoplatnými vlastníkmi. Rovnakú žiadosť adresovali sťažovatelia aj Okresnému súdu Prešov a Pozemkovému úradu v P. dňa 11. 3. 1992.

Túto žiadosť Okresný súd Prešov len preskúmal, odstúpil vec uznesením NC 753/ 92-29 na prejednanie Pozemkovému úradu P., keďže sám sa vyslovil, že nie je kompetentný v tejto veci konať a dňom 15. 10. 1992 konanie na okresnom súde zastavil.

Dňa 20. 6. 1995 vydal Pozemkový úrad P. rozhodnutie č. j. 563/ 94- Dr./111, v ktorom sa vyjadril, že k vyvlastneniu celej parcely 4688/9 nedošlo a teda nedošlo k vyvlastneniu 235 m², konkrétne parcely KN č. 4688/30, ktorej vlastníkmi podľa zistení Pozemkového úradu sú sťažovatelia.

7. 6. 1996 správnosť rozhodnutia Pozemkového úradu v P. potvrdil Krajský súd v Košiciach rozhodnutím 1S 70/96-4.

27. 2. 2003 sťažovateľ podal návrh na obnovu súdneho konania, pretože zistil dôvody hodné osobitného zreteľa a domnieval sa, že Okresný súd Prešov pri rozhodovaní vo veci 8C 72/92 nevychádzal z dostatočne zisteného skutkového stavu veci.

Dňa 15. 4. 2004 Okresný súd Prešov uznesením 13C 45/03-28 zamietol návrh sťažovateľov na obnovu súdneho konania a dokonca ich mylne určil ako odporcov, nie navrhovateľov obnovy súdneho konania. Voči tomuto uzneseniu sa sťažovatelia odvolali

dňa 4. 5. 2004, načo Krajský súd Prešov dňa 26. 4. 2007 uznesením 2Co/41/07 zrušil uznesenie k č. 13C 45/03-28 a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 7. 1. 2007 sťažovatelia zastúpení vtedajším právnym zástupcom JUDr. Z. podávajú sťažnosť na postup pracovníkov Okresného súdu Prešov vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov, sp. značka 13C 45/03-28.

Okresný súd Prešov však napriek tomu opätovne dňa 5. 12. 2007 uznesením 13C 45/03-173 zamietol návrh sťažovateľov na obnovu konania, voči čomu sa sťažovatelia opäť odvolali dňa 4. 2. 2008.

Konečné rozhodnutie vyniesol Krajský súd v Prešove dňa 18. 12. 2008, kedy uznesením 2 Co/98/08-245 potvrdil rozhodnutie Okresného súdu v Prešove zo dňa 5. 12. 2007.“

Sťažovatelia na základe uvedeného skutkového stavu uviedli, že Okresný súd Prešov (ďalej len „okresný súd“), čo následne akceptoval aj krajský súd, vo veci nezistil dostatočne skutkový stav, napriek tomu že predkladali písomné dôkazy, navrhovali vypočutie svedkov, čo však súdy neakceptovali. Tvrdili, že v pôvodnom konaní nemohli predložiť potrebné písomné doklady, keďže sa o nich dozvedeli až neskôr, čím preukazujú, že dôvod na obnovu konania bol daný. Tým, že nebola povolená obnova konania, došlo k porušeniu nimi označených práv, preto žiadali, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľov, a to právo na súdnu a inú právnu ochranu bolo porušené tým že Krajský súd v Prešove dňa 18. 12. 2008 uznesením 2 Co 98/08-245 potvrdil uznesenie Okresného súdu v Prešove zo dňa 5. 12. 2007 13 C 45/03-173 a tým znemožnil sťažovateľom preukázať právne spôsobilú skutočnosť podania návrhu na obnovu súdneho konania. Rovnako bolo konaním súdu porušené právo na spravodlivé súdne konanie a právo na účinný opravný prostriedok podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého ustanovenia sú v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove 2 Co 98/08-245 zo dňa 18. 12. 2008 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje, vec vracia súdu na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd na základe oprávnenia vyplývajúceho z čl. 127 ods.3 Ústavy SR priznáva sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške 5.970 eur, ktoré si

sťažovatelia uplatňujú z dôvodu značnej finančnej a morálnej ujmy, ktorú im konečným rozhodnutím 2 Co 98/08-245 zo dňa 18. 12. 2008 Krajský súd v Prešove spôsobil.

Sťažovatelia si uplatňujú nárok na náhradu trov konania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi platenie a náhradu.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanoveným zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestanným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané

oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu zaručenú v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 13 dohovoru rozhodnutím krajského súdu č. k. 2 Co 98/08-245 z 18. decembra 2008.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele ústavy (čl. 46 až čl. 50). Zároveň podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o tejto ochrane ustanoví zákon, resp. v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy je možné domáhať sa práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákona, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (mutatis mutandis I. ÚS 56/01).

Podľa svojej ustálenej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takej interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že *„Obnova konania predstavuje v zmysle citovaných ustanovení mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu, pričom okruh rozhodnutí, ktoré sú spôsobilým predmetom obnovy konania, stanovuje zákon. Obnova konania je v zásade prípustná len z dôvodov taxatívne uvedených v § 228 ods. 1 O. s. p. Nové dôkazy sú spôsobilým dôvodom obnovy konania vtedy, ak je nimi možné preukázať právne spôsobilú skutočnosť, ktorá môže privodiť pre účastníka, ktorý podáva návrh na obnovu konania, priaznivejšie rozhodnutie vo veci a ktoré napriek tomu, že v čase pôvodného konania objektívne existovali, bez svojej viny účastník nemohol použiť v pôvodnom konaní, napr. preto, že o nich nevedel a ani inak z procesného hľadiska nezavinil nesplnenie povinnosti tvrdenia alebo dôkaznú povinnosť. Dôvodom obnovy konania môžu byť len tie skutočnosti, ktoré nastali do vyhlásenia rozhodnutia súdom. Tie skutočnosti, ktoré nastali až po tom čase, nemôžu byť spôsobilým dôvodom obnovy konania, nakoľko k nim nemohol súd v čase vyhlásenia rozhodnutia prihliadnuť (§ 154 O. s. p.).*

V konaní prebiehajúcim na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 72/92 bolo určené, že kúpnopredajná zmluva zo dňa 27. 11. 1991, uzatvorená medzi odporcami v 1. a 2. rade ako kupujúcimi a právnymi predchodcami Ireny Hamašovej a odporcami v 5. a 6. rade ako predávajúcimi, o prevode nehnuteľnosti KN č. 4688/10 vo výmere 235 m², registrovanej bývalým Štátnym notárstvom v P. dňa 6. 12. 1991 pod č. RI 2223/91, je neplatná. Rozsudok Okresného súdu v Prešove zo dňa 19. 10. 1999 č. k. 8 C 72/92-330

v spojení s rozsudkom Krajského súdu Prešov zo dňa 19. 9. 2001 č. k. 2 Co 112/01-414 nadobudol právoplatnosť dňa 22. 10. 2001. Súdny prvý aj druhý stupeň v tomto pôvodnom konaní konštatovali, že predmetom prevodu medzi menovanými účastníkmi kúpno predajnej zmluvy bola parcela KN Č. 4688/10 vo výmere 235 m², ktorá mala byť správne označená ako parcela KN 4688/30. Znalci ustanovení v uvedenom konaní jednoznačne vyslovili záver, že pozemok, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy, bol vyvlastnený rozhodnutím bývalého Mestského národného výboru v P. pod č. výst. 6386/75-Pk zo dňa 7. 4. 1977. Bolo tiež konštatované, že predmetom vyvlastnenia bola časť pozemnoknižnej parcely mpč. 1335, zapísanej v PK č. 1319 kat. úz. P. s tým, že vyvlastňoval sa pozemok už ako nová parcela EN č. 1326/9 časť d3 vo výmere 2048 m² a pôvodne vyvlastnená parcela 1326/9 je po prečíslovaní parcelou 4688/9. O tom, že sporná parcela (KN 4688/30) vlastnícky patrila právnenému predchodcovi navrhovateľa boli odporcovia v 1. a 2. rade podľa zistení súdov uzrovaní ešte v konaní vedenom pred Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 13 C 186/86. Preto z dôvodu, keď predávajúci previedli na odporcov v 1. a 2. rade vlastnícke právo k parcele KN 4688/30 o výmere 235 m², previedli k tejto parcele viac práv než sami mali. Kúpno predajná zmluva uzatvorená medzi odporcami 27. 11. 1991, registrovaná pred bývalým Štátnym notárstvom v P. pod č. RI 2223/91 bola z týchto dôvodov určená za neplatnú.

Odvolačný súd v zhode so záverom súdu prvého stupňa konštatuje, že nový dôkaz uvádzaný odporcami nemôže pre nich privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. V tomto smere odporcovia poukazyvali na existenciu rozhodnutia bývalého Mestského národného výboru v P., odboru výstavby č. výst. 6297/73-Ce z 22. 10. 1973, ktorým boli vyvlastnené určité nehnuteľnosti v prospech bývalého Československého štátu, v správe P. od pôvodných pozemnoknižných vlastníkov alebo ich právnych nástupcov. Uvedené rozhodnutie však nedokumentuje, že by parcela KN č. 4688/30 nebola vôbec vyvlastnená, keďže ako už bolo spomínané, v pôvodnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 72/92, konajúce súdy prvého aj druhého stupňa vychádzali zo zistení, že táto nehnuteľnosť bola vyvlastnená neskôr vydaným rozhodnutím bývalého MsNV P. č. výst. 6386/75-Pk zo dňa 7. 4. 1977. Pokiaľ ide o identifikáciu nehnuteľnosti tvoriacej predmet kúpnej zmluvy z 27. 11. 1991, v konaní sp. zn. 8C 72/92 traja súdom ustanovení znalci vyslovili záver, že tento pozemok označený ako parcela 4688/30 (predtým označený ako

parcela 4688/10) -ostatná plocha vo výmere 235 m², zapísaná na LV č. 5925 kat. úz. P., bol vyvlastnený už uvádzaným rozhodnutím bývalého MsNV v P. zo 7. 4. 1977.

Podobne správnym spôsobom súd prvého stupňa vyhodnotil existenciu a dôvodnosť ďalších navrhovaných dôkazov zo strany odporcov - výsluch pracovníkov bývalého Pozemkového úradu v P. s tým, že tento dôkaz mohol byť navrhnutý účastníkmi v pôvodnom konaní a prípadná realizácia výsluchu týchto pracovníkov nevyvracia existenciu rozhodnutia č. výst. 6386/75 - Pk o vyvlastnení spornej nehnuteľnosti. Navrhované vykonanie ohliadky nehnuteľnosti na mieste samom taktiež nie je dôkazom, ktorý môže privodiť odlišné rozhodnutie vo veci, keďže ako správne uviedol súd prvého stupňa, ohliadkou je možné zistiť faktický stav nehnuteľnosti, ale nie je potvrdením skutočnosti, či táto nehnuteľnosť bola alebo nebola predmetom predchádzajúceho vyvlastnenia.

Ak odporcovia v odvolaní poukazujú na existenciu ďalších listinných dôkazov a rozhodnutí súdov, či orgánov štátnej správy, je potrebné konštatovať, že tieto boli už obsahom pôvodného spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 C 72/92. Súd prvého aj druhého stupňa v uvedenom pôvodnom konaní sa oboznámili s obsahom spisu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 S 70/96, s rozhodnutím Pozemkového úradu v P. z 20. 6. 1995 č. j. 563/94-Dr/111, v spisovom materiáli sa nachádza aj geometrický plán č. 434/91/Gm (č. l. 13), LV č. 5925 kat. úz. P. (č. l. 24), geometrický plán č. 761-707-084-72 (č. l. 105) spolu s pripojeným výkazom plôch k tomuto geometrickému plánu (č. l. 38) a napokon aj geometrický plán č. 243-3401-138-86 z 15. 7. 1986 (č. l. 353).“

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia dostatočným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozhodnutie okresného súdu potvrdiť. V každom prípade rozhodne postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecného súdu je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti s ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Podľa názoru ústavného súdu právny výklad krajského súdu

nevykazuje takéto nedostatky, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2009